

DE INVLOED VAN RECREATIE OP DE DICHTHEID EN BROEDSUCCES VAN VOGELS

In de maand oktober is aan de Universiteit van Leiden de heer A.N. van der Zande gepromoveerd op een onderzoek naar de invloed van recreatie en het broedsucces van vogels in de duinen en bossen van Nederland.

Bossen en duinen zijn als onderzoeksgebieden gekozen omdat hier het conflict tussen recreatie en broedvogels in de praktijk het duidelijkst naar voren komt; ook in Noordwijk speelt dit probleem.

Het onderzoek in de duinen had betrekking op Wulp, Houtsnip, Groene Specht, Boomleeuwerik, Tapuit, Paapje, Roodborsttapuit en Braamsluiper.

Hierbij kwam naar voren dat de Wulp een uitgesproken voorkeur heeft voor gebieden met een geringe recreatie-intensiteit. Tapuit, Paapje en Braamsluiper vertonen eveneens sterke aanwijzingen voor een negatief recreatie-effect.

In het totaal zijn 24 soorten onderzocht. Deze soorten kunnen in drie groepen verdeeld worden:

1. Soorten waarvoor een duidelijk negatief recreatie-effect op de dichtheid is gevonden, n.l. Torenvalk, Wulp, Tortelduif, Tuinfluiter en Zwartkop;
2. Soorten waarbij sterke aanwijzingen zijn gevonden voor een negatief recreatie-effect op de dichtheid, n.l. Houtduif, Winterkoning, Heggemus, Zanglijster, Tapuit, Paapje, Spotvogel, Braamsluiper, Fitis en Tjiftjaf.
3. Soorten waarvoor herhaaldelijk geen negatief effect gevonden werd, n.l. Houtsnip, Turkse Tortel, Groene Specht, Boomleeuwerik, Merel, Roodborsttapuit, Roodborst, Koolmees en Vink.

De meeste van deze conclusies kwamen overeen met de bevindingen van andere onderzoekers, m.u.v. Roodborst en Zwartkop. Bij de Roodborst vonden andere onderzoekers wel een negatieve recreatie-invloed, en bij de Zwartkop in tegenstelling tot dit onderzoek juist niet. Overigens moet wel bedacht worden, dat zowel de aard van de verstoring als het totaal aantal bezoeken per jaar per hectare van grote invloed zijn. Zo werd door een andere onderzoeker vastgesteld dat door het wekelijks controleren van nesten van de Wilde Eend 58 % van de nesten werd verlaten, terwijl de regelmatige aanwezigheid van vissers geen enkele nadelige invloed tot gevolg had.

Het broedsucces van Eksters die in de directe nabijheid van boerderijen en huizen broeden is aanmerkelijk hoger dan van Eksters die ver van de menselijke bewoning broeden. Dit heeft te maken met de predatie van de Zwarte Kraai die zich niet zo dicht bij de menselijke bewoning waagt.

Bij 200-1000 bezoekers per jaar per ha werden bij Torenvalk, Wulp, Paapje en Braamsluiper negatieve effecten aangetoond. Soorten als Tortelduif, Tuinfluiter en Zwartkop vertonen deze effecten pas bij een bezoekersaantal van 1.000 - 5.000.

Bovenstaande gegevens zijn dus te vinden in het proefschrift van André N.v.d.Zande: Outdoor recreation and Birds: conflict or symbiosis? Omdat een groot deel van de tellingen ook in het Noordwijkse duin zijn uitgevoerd, moet het voor de meer geïnteresseerde Noordwijkse interessant zijn.

Het rapport bevat een uitgebreide Nederlandse samenvatting. Het zal binnenkort in de Bibliotheek te lenen zijn.

Dick Hoek
